

Høring

Prinsipper for bruk av markedet på e-helseområdet

Sak 22/219 (til postmottak@ehelse.no)

Vi viser til høringsnotat «Forslag til prinsipper for bruk av markedet på e-helseområdet», og avgir herved høringsuttalelse fra Senter for e-helse, Universitetet i Agder.

Senter for e-helse er et av Universitetet i Agders prioriterte forskningsmiljø og har som sin visjon å drive praksisnær, brukerorientert forskning og behovsdrivet utvikling med høy faglig kvalitet. Vår forskning viser at svært mye e-helserelatert innovasjon springer ut av møtet mellom helsetjenesten og den enkelte pasient. Vårt utgangspunkt er at slik brukernær innovasjon er og bør fortsette å være sentralt for e-helsefeltet. Dagens politikk, regelverk og infrastrukturer bør tilrettelegge for dette, og pasient-sentrerte løsninger og tjenester bør i større utstrekning tas i bruk.

Direktoratet for e-helse foreslår å innføre prinsipper for bruk av markedet. Prinsippene er formulert som faglige råd til virksomheter i helse- og omsorgssektoren ved bruk av markedet på e-helseområdet. Prinsippene/rådene bygger på et faglig validert kunnskapsgrunnlag som fremkommer av rapporten «Samarbeid med næringslivet på e-helseområdet». Rapporten er utarbeidet av direktoratet for e-helse.

Direktoratet ønsker generelle tilbakemeldinger på 1) innholdet i prinsippene, 2) om prinsippene er formulert på hensiktsmessig nivå, og 3) hvorvidt prinsippene kan oppfattes som god veiledning til beslutningstakere på e-helseområdet i helse- og omsorgssektoren.

Sourcingstrategi. *Det offentlige skal i utgangspunktet ikke gjøre selv det som markedet kan gjøre bedre og mer effektivt.*

Senter for e-helse ved UiA mener at innholdet i prinsippet er tydelig når man samtidig leser i den forklarende teksten hva «i utgangspunktet» innebærer. Det er viktig at både forskere og leverandører vet når de er ønsket av helse- og omsorgssektoren, samt hvilke løsninger det vil være lønnsomt å utvikle, sikre patenter på og prøve ut i markedet. For å sikre at veiledningen er tilstrekkelig god, bør det utvikles et verktøy/manual som kan skille mellom høy kontraktsrisiko, middels høy kontraktsrisiko og lav kontraktsrisiko. Utviklingen av en sourcingstrategi som beskriver hvordan leverandørmarkedet mest mulig effektivt kan forsyne virksomheten med teknologi, kapasitet og ekspertise over tid, fremstår som et godt veiledningstiltak.

Kontraktvalg. *Stille krav om forretningsmessighet ved valg av kontraktsform og kontraktsvarighet på e-helseområdet for å sikre langsiktighet, forutsigbarhet og investeringsrom. Valg av kontraktsform og kontraktsvarighet skal knyttes til formålet med anskaffelsen. Bruk av avtaler med kortere tidshorisonnt enn hva formålet tilsier skal begrunnes.*

Senter for e-helse ved UiA mener at prinsippet om kontraktvalg er et viktig signalement til leverandørene for å fremme utvikling av e-helseløsninger. Veiledningen knyttet til dette

kriteriet bør klargjøre tydeligere hva som ligger i en «kort» tidshorisont og «lavt» volum, til forskjell fra for eksempel «middels» og «lang» tidshorisont og «middels» og «høyt» volum. En slik tydeliggjøring vil sikre ytterligere bedret forutsigbarhet for leverandører.

Næringsutvikling. *Den offentlige helse- og omsorgstjenesten skal ivareta leverandørenes behov for kommersielt bærekraftige avtaler, slik at leverandørene over tid kan utvikle og levere gode løsninger til helse- og omsorgstjenestene.*

Næringsutvikling har nær sammenheng med prinsippet for kontraktsvalg. Balanse mellom partene ved kontraktsinngåelser er avgjørende for gode langsiktige samarbeid. Senter for e-helse ved UiA mener derfor at det bør vurderes om leverandører og helse- og omsorgssektoren i fellesskap utarbeider kontraktsmaler som ivaretar begge parter.

Samspillsnormer. *Det offentlige og leverandørene skal møte hverandre med respekt og profesjonalitet.*

Senter for e-helse ved UiA mener at begrepet «samspillsnormer» kan ha et uklart meningsinnhold. Presiseringen av «respekt og profesjonalitet» tilfører ikke innholdet mer enn det som normalt forventes mellom aktører i næringslivet. Senteret støtter at det er behov for en avklaring når det gjelder hvilke regler og retningslinjer som gjelder i den uformelle kommunikasjonen mellom partene, samt når anbudsreglene blir styrende. For å løse problemet med lav tillit mellom kunder og leverandøren, kan også informasjons- og opplæringstiltak av involverte medarbeidere være nyttig og nødvendig. Helse- og omsorgssektoren kan ikke favorisere enkeltleverandører, men må aktivt kunne invitere inn leverandører i sine samtaler om behov i sektoren. Slike potensielle konfliktfelt bør adresseres eksplisitt i normverket.

Forutsigbarhet. *Det offentlige skal ikke legge beslag på vesentlige ressurser fra leverandører uten å opplyse om hvilke forventninger leverandørene kan ha til reelle innkjøp. I tillegg skal det offentlige være tydelige på hva som kommer til å etterspørres fremover, samt hvilke standarder som skal implementeres og når.*

Senter for e-helse ved UiA mener at prinsippet om forutsigbarhet er helt sentralt for å skape et klima som fremmer produksjon av e-helseløsninger som har den standard og kvalitet som er ønsket i markedet. Innholdet i prinsippet kan med fordel tydeliggjøres ytterligere for å nå målet med prinsippet.

Prinsippene har mer preg av å være kriterier som skal styre samhandlingen mellom aktørene i helse- og omsorgssektoren og leverandører av e-helse, enn det som normalt blir oppfattet som «prinsipper». Senter for e-helse ved UiA mener derfor at det bør arbeides mer med formuleringene dersom man skal bruke betegnelsen «prinsipper». Termen «fagråd» fremstår heller ikke helt presis.